

Argumenty Dr. Desmonda Forda pro platnost soboty

Pavel Škoda B.Th.

poslední úprava 4/2012

Dr. Desmond Ford je bývalý člen CASD, který z církve odešel v r. 1980 po té, co doložil svojí studií neobhajitelnost učení o r. 1844 a předadventním vyšetřovacím soudu. Poukázal nádherným způsobem na jádro poselství evangelia a neslučitelnost této biblické zprávy s učením o předadventním soudu.

Přesto však Dr. Ford stále věří v platnost soboty čtvrtého přikázání. Tato práce uvádí výčet jeho argumentů pro sobotu, které Dr. Ford prezentoval ve svých článcích publikovaných na internetu (viz odkazy na konci této práce). Knihu Desmonda Forda věnovanou otázce soboty „Forgotten Day“ (Desmond Ford Publications, 1981) se autorovi této práce žel nepodařilo sehnat, lze však předpokládat, že autor všechny hlavní teze, kterými podporuje svůj postoj, použil ve zmíněných článcích. Názory Desmonda Forda jsou níže komentovány autorem knihy Sabbath in Christ Dale Ratzlaffem a autorem této studie.

Důležité: doporučuji čtenáři, aby se, než bude číst dále, nejprve seznámil se studií „*Sobota nebo neděle?*“, kde danou problematiku podávám systematicky. Tato studie pouze doplňuje informace a zabývá se dalšími argumenty.

1. Rozdíl mezi morálními a ceremoniálními zákony

V desateru jsou shrnuty morální zákony (mezi ně patří i sobota). Důvody pro toto tvrzení:

- Desatero bylo vydáno ze Sinaje, ale ceremoniální zákon byl vydán ze stánku (Lv 1,1).
- Dle Lv byla krev smlouvy aplikována na záznam desatera a jeho rozšíření (nazvaném „soudy“) pro Izrael. Krví smlouvy nebyl kropen ceremoniální zákon daný Izraeli (Ex 24,6-8).
- O desatero pod šekínou se staral Bůh, ale o rituální službu se starali kněží.
- Desatero Bůh napsal do trvanlivého kamene a nikoli na pergamen.

Ceremoniální zákon byl určen k tomu, aby smiřoval přestoupení morálního zákona. Viz Kristova starost o závažnější věci: „Běda vám, učitelé Zákona a farizeové, pokrytci, protože dáváte desátky z máty, kopru a kmínu, ale zanedbali jste závažnější věci Zákona: právo, milosrdenství a věrnost. Toto bylo třeba udělat a tamto nezanedbávat. (Mt 23,23)

Je zde přikázání uctívat zdroj veškeré morality. Karl Barth pokládá právě z tohoto důvodu čtvrté přikázání za nejvýznamnější. Pokud by sobota byla vždy zachovávána, nebylo by ateistů, pohanů, modlářů a válečných štváčů. „Sobotní přikázání vysvětluje všechna ostatní přikázání nebo všechny ostatní formy jediného přikázání. Proto by měla být umístěna v záhlaví (Church Dogmatics, III, p.53)

Odpověď Dale Ratzlaffa

Bůh dal Izraeli pouze jediný zákon, který obsahoval jak morální tak ceremoniální aspekty. V Písmu je cca 20 odkazů na „zákon Boha“ (law of the Lord) vždy v jednotném čísle. Některé z nich jsou morálního charakteru, ale většina odkazuje na ceremoniální aspekty. V Písmu nenajdeme žádný výrok, kde je napsáno „zákony Boha“ (množné číslo).

Skutečnost, že Sobota je obsažena v desateru spolu s morálními zákony nutně neznamená, že je také morálním zákonem. Je zřejmé, že sobota sloužila jako znamení Sinajské smlouvy (Ex 31,12-17) a jako takové má své správné místo v samotném centru „slov smlouvy“ (Ex 34,28) /Sabbath in Christ p. 38/

Součástí Sinajské smlouvy byly také „další zákony“ a sloužily jako výklad a rozšíření principů formulovaných v Desateru. /Sabbath in Christ, kapitola. The Old Covenant/

Sobota je uvedena spolu s morálními zákony pouze jednou (na obou místech, kde je zapsána formulace desatera), ale ve spojení s ceremoniálními zákony je uváděna mnohokrát (Lv 23.kap, kde je uvedena mezi vyjmenovanými svátky Hospodina; Lv 24,8; Nu 15,32; 28,19; K.Kr 4,23; 1.Par 9,32; Iz 66,23; Ez 46,1.4.12; Oz 2,11; Am 5,8; Kol 2,16)

Znamení smluv jakými jsou obřizka a sobota pro starozákonní věřící a křest a večeře Páně pro novozákonní nejsou morální sami o sobě, ale mají význam pouze jako znamení smlouvy, se kterou jsou spojené. Proto novozákonní věřící jsou vázáni pouze ke křtu a večeři Páně (Lk 22,20; 1.Kor 11,25; Mt 28,19)

Další komentář

Na Sinaji Mojžíš neobdržel pouze kamenné desky s desaterem, ale i vše ostatní (tj. jeho výklad, způsoby praktické aplikace a detailně specifikované ceremoniální nařízení) viz Ex 24-31.kap. Co by dělal Mojžíš na Sinaji 40 dní, kdyby tam dostal pouze 10 přikázání a nic jiného? V Ex 24,1-4 čteme, že Mojžíš a 70 starších vystoupilo k Hospodinu, Bůh mluvil s Mojžíšem a ten pak lidu vyprávěl „všechna Hospodinova slova a všechna nařízení“ a pak je zapsal. Nelze tedy tvrdit, že Desatero bylo vydáno ze Sinaje, ale ceremoniální zákon byl vydán ze stánku.

Kamenné desky se však nedochovaly, ale opisy pergamenů ano. Co tedy je tedy trvanlivější? Na jiném místě čteme, že stejnou váhu má mluvené i psané Boží slovo (2.Kor 3,3). Proto je tento argument relativní.

Tvrzení, že pokud by sobota byla zachovávána, pak by nebylo ateistů, pohanů, modlářů a válečných štváčů je zavádějící. Židé v Palestině také zachovávali sobotu a přesto ukřižovali Božího Syna. Sobota měla být spíše výrazem něčeho (teokracie v Izraeli) než podstatou, díky níž jdou věci správným směrem. Podstata je v poslušnosti smlouvě jako celku (sobota je pouze znamením této smlouvy).

Argumenty o kropení zákona krví a jeho umístění pod šekínou jsou pravdivým popisem skutečnosti, avšak je otázkou, zda je správné z této skutečnosti vyvozovat teologické závěry o morálním aspektu zákona. Ex 24,6-8 je ještě před vydáním desatera Ex 24,12.

2. věčná platnost morálních zákonů

NZ opakovaně potvrzuje, že morální principy desatera jsou závazné pro všechny křesťany (věrnost, uctívání, svatost, respekt k autoritám, láska, čistota, čestnost, pravdomluvnost a spokojenost /s tím co mám/).

Tyto principy také nezačaly platit až tisíce let po té, co byl stvořen svět, ale byly zde vždy.

Židé mají pořekadlo, že desatero byla dáno na poušti a ne v Kenaanu, aby bylo jasné, že platí pro všechny lidi všech dob. Proto i desatero dává Elohim (Bůh, Stvořitel) a ne Jahve (Pán, Spasitel jeho národa).

Všichni souhlasí s tím, že devět přikázání desatera takovou platnost má, proč by tedy sobota měla být vyčleněna? „Co Bůh spojil, člověk nerozlučuje“.

Odpověď Dale Ratzlaffa

Sobota je neoddělitelně svázána se zákonem a jeho platnost již skončila:

Zákon přišel 430 let po Abrahamovi (Ga 3,17; Ř 5,13)

Zákon byl u moci až do příchodu Krista (Ga 3,19)

Když však přišla víra, nejsme již podřízeni vychovateli /zákonu/.(Ga 3,25)

Nyní však jsme byli zproštěni Zákona (Ř 7,6)

Nyní jsou tedy všichni, jak židé, tak pohané dětmi Božími. (Ga 3,28)

Další komentář

Sobota je znamením smlouvy a proto se nachází ve středu smlouvy (jak bylo zvykem u smluvních dokumentů ve starověku v Palestině). Není tedy nutně zákonem morálním, ale ze své podstaty je to ceremoniální nařízení (musí se dodržovat jako podmínka platnosti smlouvy).

3. Ko 2,16

Klíčem ke správnému pochopení je kontext (v. 16-23). Mluví se zde (v. 18) o snaze mít vize andělů skrze asketické praktiky. To je založeno na lidských příkazech a naukách. Je zde citát z Iz 29,13 o falešném uctívání.

Pokud by Ko 2,16 měl odstraňovat soboty, musel by odstranit i jídlo a pití (kontext mluví o postu a ne o rozlišování jídel a pití - viz všechny moderní překlady).

V NZ je cca 150 odkazů na sobotu, ale jen jeden je zdánlivě proti ní (Ko 2,16). Dle 2.Kor 13,1 je třeba více podpůrných hlasů pro potvrzení nějaké skutečnosti (a ne pouze jeden).

V Kol se nikde nevyskytuje výraz „nomos“ (zákon) i když v Gal a Ř je více než 100x. Proto lze odvozovat, že se v listu Koloským řeší pre-agnostická „filosofie“ (lidské nauky), která nemá souvislost s Tórou.

Odpověď Dale Ratzlaffa

Věřím, že Koloská hereze nebyla monolitická, ale měla řadu rysů a jedním z nich byl i požadavek zachovávat postní dny Judaismu včetně soboty.

Součástí Pavlem odmítané hereze v Kol 2,16 však nemůže být překroucení správného zachování soboty, pokud Pavel učil zachovávat sobotu, a to z těchto důvodů:

1. Ihned v následujícím verši 2,17 jsou položky zmiňované ve v.16 označené za „stín budoucích věcí“. Pokud jedení, pití, svátky, novoluní a soboty byly v Kolosích dodržovány nesprávně, Pavel by o nich jistě netvrdil, že jsou stínem Krista! (stín Krista nesmí být něco poškozeného - např. dle Ex 12,5 musí být beránek bez vady viz také Žd 9,14 apod.)

2. Paralela s Ez 45,17 je natolik zřejmá, že se v Kol 2,16 musí jednat o starozákonní ustanovení. A že se i u Ez jedná o soboty čtvrtého přikázání je také zřejmé. Vždy když jsou v SZ vyjmenovávány tyto svátky, jsou seřazeny vzestupně nebo sestupně a stejně tak je tomu i v Kol 2,16. /více viz Sabbath i Christ p. 148-158/

3. Pokud bychom předpokládali, že Pavel učil křesťany z pohanů zachovávat sobotu, pak by určitě chtěl napravit jejich špatný způsob jejího zachování. V Pavlových epištolách nacházíme mnoho míst, kde toto Pavel činí vzhledem k různým jiným falešným učením. Avšak ani v listu Koloským ani jinde Pavel nedává žádné instrukce jak sobotu správně zachovávat. Přesto tvrdí (Ř 15,19), že plně káže evangelium.

Kol 2,16.17 je nad vší pochybnost izolovaný text ukazující, že soboty nejsou pro novozákonní křesťany závazné. Při čtení listu Galatským je tato skutečnost naprosto zřejmá bez stínu pochyb!

Důvod proč spor o sobotu není centrální ve Skutcích a Epištolách je také zřejmý. Dle židovské teologie byla sobota dána pouze židům a po pohanech nikdy nebylo požadováno ji zachovávat. Proto se spor v rané církvi soustřeďoval na obřízku a ne na sobotu, protože obřízka byla vstupní branou k zákonu. Kdo byl obřezán musel dodržovat celý zákon včetně soboty a naopak kdo obřezán nebyl, pro toho sobota závazná nebyla (Ga 5,3.4)

4. Ř 14,5.6

Ř 14,5.6 dle kontextu odkazuje na postní dny a ne na soboty

Odpověď Dale Ratzlaffa

V 6,14 Pavel píše: *Hřích nad vámi nebude panovat; vždyť nejste pod Zákonem, ale pod milostí.* Proto „dny“ v Ř 14. kap musí odkazovat na soboty a další svátky židovského kalendáře....

Také Pavlova norma, že žádné jídlo není nečisté samo o sobě je v přímém protikladu k Tóře. Tento samotný fakt stačí na podporu našeho závěru o kapitolách 6-8 listu Římanům, že v novém věku Ducha již Boží požadavky na nás nejsou podávány prostřednictvím požadavků zákona.

Další komentář

Z textu nelze jednoznačně doložit, zda „dny“ zmíněné Pavlem zde znamenají soboty, dny pro společné jídlo-či dny vyhrazené pro posty. Vzhledem k tomu, že v té době církev v Jeruzalémě pravděpodobně ještě zachovávala sobotu (spolu s nedělí) a že v Římském sboru byla početná skupina křesťanů ze židů, je možné, že zde Pavel má na mysli soboty 4. přikázání. Avšak ať zde „dny“ znamenají cokoli, klíčové je (dle Pavla) to,

zda se člověk chová podle toho, co pokládá za pravdu. Bůh posuzuje především motivy člověka. Pokud se zde mluví o sobotě, pak její dodržování je zde pokládáno spíše za věc osobní preference než za závazné nařízení platné pro celou církev.

5. Ga 4,10

Odkazuje na dny v mn. č. a nikoli na sedmý den (jednotné č.)

Komentář

Židovské svátky se dělí na **roční, měsíční a týdenní**. Mezi týdenní se počítají soboty 4. přikázání. Závaznost pro křesťany dodržovat tyto časově určené svátky (včetně sobot) je pro ap. Pavla znakem otrocké svázanosti. Proti tomu se zde v listu Galatským jednoznačně a velmi důrazně staví.

6. Sabat dle Edenu

Adama a Eva měli v ráji pracovat (Gn 2,15) a protože opakem práce je odpočinek, musela být sobota již v Ráji.

Judaistická sobota se všemi ceremoniemi okolo, jistě skončila. Co je však platné je tzv. edenická sobota. viz „Sobota byla učiněna pro člověka“ (Mk 2,27) a „Neboť Syn člověka je pánem Soboty“ (Lk 6,5). V Mk 2,27 je před slovem člověk člen, který ukazuje na „toho“ člověka, myšleno prvního člověka, Adama.

Sobota byla „posvěcena“ (Gn 2,3) - posvěcení má význam pouze ve spojitosti s lidmi, proto se sedmý den po stvoření týká i lidí („posvětit“ často znamená „veřejně oznámit“ viz Ex 19,22)

Ve formulaci čtvrtého přikázání v Ex 20,11 je minulý čas (učinil, odpočinul, požehnal, posvětil), proto se posvěcení a požehnání soboty odehrálo sedmý den stvořitelského týdne. Proto již tento sedmý den byl sobotou.

Skutečnost, že se v Gn nepoužívá slovo Sabbat, nemá větší význam, než že se zde nevyskytují ani zákony o obětech, desátcích, vraždě, krádeži, lhaní atd.

Každý památník v Bibli začíná událostí, která se měla zapamatovat a ne až o tisíciletí později (viz Ex 12 a Joz 4,20.21)

Odpověď Dale Ratzlaffa

Argument, že sobota je dána proto, že zde existuje práce, se zdá být přílišným zjednodušením (z teologického pohledu).

Mk 2,27 považují zastánci soboty za důkaz její univerzální platnosti, ale mezi teology je obecně jiný konsenzus:

... tento argument je lingvisticky nesprávný, nebere ohled na kontext a formu verše 2,27 (Carson p. 65)

První křesťané by sobotu nikdy nepovažovali za stín minulosti - což ve skutečnosti dělali - kdyby neuchopili podstatu Ježíšova učení (Ibid., p.85)

Další komentář

Práce v ráji nebyla jistě prací, jaká je známa po pádu Adama a Evy a Božím prokletím, kdy člověk musí v potu tváře obdělávat půdu (Gn 3 kap). Radostná péče o Eden v přítomnosti Stvořitele musela být osvěžující činností a ne otrockou dřinou. Nutnost povinného dne pro fyzický odpočinek je tedy přinejmenším diskutabilní.

Cílem Kristovy odpovědi, dle kontextu Mk 2,27, bylo sdělit Farizeům, že sobota by měla sloužit lidem, kteří ji dodržují a ne že tito lidé mají sloužit sobotě. Kristus tedy řeší správný význam soboty pro židy a nikoli to, zda

se její rozsah platnosti vztahuje i na pohany.

Lk 6,5 jedná se pouze o výrok potvrzující vztah Krista k sobotě a tím také jeho Božství. Nezapomínejme také, že výrok je pronesen ještě v době Staré smlouvy. Verš neříká nic o platnosti či závaznosti soboty pro věk Nové smlouvy.

Požehnal a posvětil: Význam sedmého dne od počátku stvoření, zdá se, spočívá právě v jeho jedinečnosti, tedy v tom, že to byl první den po dokončeném stvoření a tedy vlastně jakási "startovní čára" dějin lidstva. Výjimečnost tohoto dne s největší pravděpodobností spočívá v tom, že od této chvíle se začíná rozvíjet vztah mezi člověkem a Bohem. Bůh v tento den přestal tvořit a svoji pozornost obrátil na vztah mezi ním a prvními lidmi a tím učinil tento den zvláště výjimečným. Boží požehnání a posvěcení se tak spíše než dne samotného týká jeho náplně a tou je počátek vztahu mezi Stvořitelem a člověkem.

Co se týká minulého času v Ex 20,11 je třeba zdůraznit, že hebrejšтина nemá předminulý čas jako např. angličtina. V hebrejštině tedy nelze gramaticky vyjádřit časovou souslednost dějů, které probíhaly v minulosti. Z tohoto důvodu nelze jednoznačně tvrdit, že slovesa požehnal a posvětil se v tomto textu vztahují na sedmý den stvoření. Stejně tak je text možné vykládat ve smyslu, kdy Bůh odpočinul sedmý den po stvoření a když se o několik tisíc let později rozhodl ustanovit sobotu pro Izraelský národ, tak tento den požehnal a posvětil (stejně jako požehnal a posvětil sedmý den po stvoření). Obě události jsou v minulém čase vzhledem k pisatelově přítomnosti, ale zároveň obě události od sebe dělí minimálně několik tisíc let.

7. Kristus neporušil sobotu

Kristův verdikt o zachovávání soboty (pro něho i jeho následovníky) zněl: nevinní, bez viny za porušení čehokoliv (Mt 12,7)

Sobotní zázraky Krista zahrnují muže i ženy, mladé i staré a děly se doma, ve shromáždění i na ulici. Kristovy argumenty při nich jsou ze zákonů staré smlouvy, z židovské historie, z pozdějších proroků, z vlastního Božího příkladu, z lidských zvyků a z lidského rozumu a vědomí. Žádné další téma kromě kříže nezaujímá v NZ tak majestátní rozsah.

Komentář

Kristus za svého života byl ještě pod Starou smlouvou. Logicky ji tedy dodržoval a tedy i zachovával sobotu on i jeho učedníci („...podle svého zvyku vešel do synagogy“ apod.) . Na druhou stranu ale také ukazoval na správný způsob jejího dodržování tím, že odsuzoval /a záměrně porušoval/ rabínská dodatečná nařízení o sobotě, která nevycházela z Tóry. Navíc, zdá se, záměrnými zázraky v sobotní dny již předznamenával její naplnění v době nové smlouvy /více viz Sabbath in Christ/.

Sobota byla jistě velkým konfliktním tématem mezi Kristem a farizeji/zákoníky. To však ještě není důkaz pro její univerzální platnost i v Nové smlouvě.

8. Sobota a chrám

V případě 3., 5. a 7. přikázání Kristus káral ceremoniální zvrácenost se záměrem obnovit původní přikázání. Takto nikdy nekáral dočasné instituce. Proto paralela mezi Sobotou a očištěním chrámu padá (Kristus opakovaně předpovídal konec chrámu a jeho služeb) . Nic takového však Kristus nesdělil o ukončení čtvrtého přikázání.

Komentář

Autor má pravděpodobně na mysli Kristův výrok J 2,19 o tom, že když bude chrám zbořen, on jej ve třech dnech znovu postaví. Zde je paralela Chrám – Kristus. Ve staré smlouvě přebýval Bůh v chámu, v nové smlouvě přebývá Bůh v Kristu. Chrám a jeho dočasnost je zde symbolem konečné Staré smlouvy, kdežto Kristovo vzkříšení třetího dne je symbolem nekončící Nové smlouvy. O sobotě tedy text opravdu nemluví. Avšak vzhledem k tomu, že sobota je znamením Staré smlouvy a je s ní neoddělitelně spjata, není chybné z textu vyvozovat, že symbol zboření chrámu má i souvislost s ukončením platnosti soboty. Z uvedeného je však zřejmé, že text J 2,19 lze chápat spíše jako podpůrný argument v otázce soboty a nikoli jako klíčový.

9. Sobota a dva Adamové

Kristus světil sobotu i ve smrti - zůstal celý den v hrobě. Podobně světili sobotu i jeho následovníci (ženy viz Lk 23,56)

Dle Janova evangelia (J 19,23-41) jsou zde paralely mezi prvním Adamem a druhým Adamem (Kristem):

- Adam usnul na konci šestého dne (mrákota od Hospodina) a také Kristus zemřel na konci šestého dne

- Adam, byla nahý a Kristus také na kříži neměl oděv

- Adama měl šestý den otevřený bok (Hospodin mu vyjmu žebro) a Kristus měl v pátek také ránu v boku.

Komentář

Argument o dodržení soboty Kristem tím, že zůstal v tento den mrtev, je přinejmenším diskutabilní. Jisté je, že Kristus zůstal 3 dny v hrobě především proto, aby naplnil svoji předpověď: *Vždyt jako byl Jonáš v břiše velké ryby tři dny a tři noci, tak bude Syn člověka tři dny a tři noci v srdci země (Mt 12,40), Zbořte tento chrám a ve třech dnech jej postavím (J 2,19), Tehdy je začal učit, že Syn člověka musí mnoho vytrpět a být zavržen staršími, vrchními kněžími i znalci Písma, být zabit a po třech dnech vstát z mrtvých (Mk 8,31)*

Ženy byly přirozeně zvyklé zachovávat zákon, a proto v sobotu k hrobu nešly. Argumentovat tím, že když zachovali sobotu i první den po Kristově smrti je jasným důkazem o její platnosti v Nové smlouvě, je opět zavádějící. (pochopení, co plně znamená nová smlouva, byl proces, který Kristovým následovníkům trval nějaký čas)

Paralely Krista a Adama působí opět velmi „násilným“ dojmem. Zdá se, že zastánci soboty se zde doslova „chytají stébla“, jen aby dokázali univerzální platnost soboty.

10. Kříž a stvoření

J 19,28-30 a Gn 2,1-3 obsahuje stejné výrazy „dokonáno“ pronesené v předvečer Soboty.

V pátek večer Kristus pronesl „Dokonáno jest“ a stejná slova se používala v synagogách po celé zemi, kde se četl text Gn 2,1-3 při zahájení dne odpočinku..

Komentář

Opět poněkud „násilný důkaz“. Kristovo „Dokonáno jest“ pronesené na kříži se mnohem pravděpodobněji vztahuje k zakončení jeho poslání, k ukončení Staré smlouvy a k nástupu smlouvy Nové. Spasení lidí, které Bůh od počátku naplánoval, nyní dospělo ke svému konci. Podsouvat tomuto výroku konotaci se sobotou není opodstatněné.

11. Příklad nového stvoření

Kristem nabízené spasení je vlastně nové stvoření. Jsme zachráněni pouze pokud následujeme Kristův příklad (sedmkrát je v NZ řečeno, že Kristus stvořil svět, on odpočinul první sobotu a také v sobotu po ukřížování. Tento fakt nemůže být změněn jinak než znovuzrozením). Může být někdo odsouzen v soudný den za to, že napodoboval svůj život víry a praxe podle jednání našeho Pána?

Komentář

Dávat do souvislosti stvoření světa a znovuzrození křesťana (nové stvoření) je také poněkud násilné. Stvoření světa v šesti dnech následované dnem odpočinku Boha je poněkud odlišná událost od obrácení člověka ke Kristu (a tedy jeho nové stvoření).

V Kristu je naplnění všeho a tedy i zákona staré smlouvy. Napodobování (následování) Krista je samozřejmě v nové smlouvě vyžadováno. Je třeba však vidět rozdíl mezi životem Krista v době Staré smlouvy a životem křesťana v době smlouvy nové. Nikde v evangeliích nenajdeme záznam o tom, že by Kristus po svém vzkříšení zachovával sobotní den (avšak je zajímavé, že všechna Kristova zjevení se učedníkům po jeho vzkříšení proběhla v neděli a stejně tak i v neděli došlo k vylití Ducha o letnicích).

12. Zákona a evangelia

Evangelia byla napsána až po listech ap. Pavla a proto až v nich Duch svatý dává končené vyjádření k některým tématům, která jsou u Pavla nejasná. Například Matouš mluví krásně o milosti (Mt 20,1-16) a přesto v celém jeho evangeliu bere vážně svatost desatera.

V žádném z evangelií není kasuistika (zavádějící argumenty) o zákonu ani antinomianismus (proti zákonu).

Odpověď Dale Ratzlaffa

Překvapivý argument právě od Desmonda Forda, který je znám tím, jak brilantně podává Pavlovo evangelium o víře samotné.

Nezáleží na tom, kdy byla evangelia napsána, jejich záměrem je podat záznam o životě a učení Ježíše a umožnit tak víru v něho. Pavlovy listy naopak byly napsány proto, aby interpretovaly a aplikovaly důsledky události týkajících se Krista pro pohanský svět.

Evangelia popisují události předané od očitých svědků, kdežto Pavel obdržel své evangelium přímo od Krista (Ga 1,12). Proto, když někdo učí evangelium odlišné od toho, které předal Pavel galatským a dalším novozákonním církvím, „odvrací se“ od Krista (Ga 1,6) a dostává se pod mnohem vážnější odsouzení (Ga 1,8.9)

13. Smlouvy v Bibli

Mnoho teologů se shoduje na tom, že všechny smlouvy uvedené v Bibli jsou pouze tematické varianty jedné velké časově neomezené smlouvy. Sinajská smlouva je rozšířením smlouvy s Abrahamem a podobně je chybné hledat nějaké pevné rozhraní mezi Sinajskou smlouvou a novou smlouvou. Sinaj byla pouze opakováním smlouvy s Abrahamem, jak dokládá Ž 105,9-11.42-45. Výraz „nová“ má tedy vždy význam „obnovená“. Všechny biblické smlouvy jsou pouze různými formami jedné věčné trvajících smlouvy milosti, i když s různými důrazy reflektujícími potřeby doby. (Žd 13,20)

Dle Žd 8,8-12 je podstata zákona proklamovaná v Exodu nyní zapsána v srdcích. 2.Kor 3.kap jistě nenavrhuje, že modlářství, rouhání, neposlušnost rodičům, vražda, smilstvo, krádež, lež a lačnost stejně jako porušování soboty bylo ukřižováno na kříži. Ne, pouze říká, že celý zákon se stává službou smrti, pokud ho lidé učí bez poselství evangelia a Božího Ducha.

Komentář

Zde je vidět základní konceptuální problém: zastánci soboty musí tvrdit, že existuje pouze jediná univerzální smlouva, aby mohli doložit platnost soboty pro novozákonní církev. Pro toto tvrzení však nenacházíme dostatečnou podporu v Písmu. Žalmy obecně jsou poezie a tvrzení v nich obsažená jsou vhodná spíše jako podpurné důkazy než jako centrální tvrzení. Navíc uvedené texty ze Ž 105 lze vykládat různými způsoby. Každá smlouva zmíněná v Písmu má své znamení: Noe – duha, Abraham – obřizka, Sinaj – sobota, Nová smlouva – křest a večeře Páně. Vidíme zde tedy různé smlouvy a nikoli jedinou. /podrobněji o smlouvách pojednává kniha Sabbath in Christ/

Jistě na kříži nebyly ukřižovány vražda, smilstvo atd., avšak byly Kristem výrazně REINTERPRETOVÁNY. Pro Kristovy následovníky platí, že nejen vražda, ale pouhý hněv je již nepřijatelný, nejen smilstvo, ale již chtivý pohled atd. Proto i sobota nyní nachází zcela nové naplnění – její princip je zachován, ale aplikace je jiná. Tedy striktně vyžadovaný den odpočinku je nahrazen plným odpočinkem v Kristu: *Pojďte ke mně všichni, kdo se namáháte a jste obtíženi břemeny, a já vám dám odpočinout. Vezměte na sebe mé jho a uče se ode mne, neboť jsem tichý a pokorného srdce: a naleznete odpočinutí svým duším. Vždyť mé jho netlačí a břemeno netíží. (Mat 11,28-30)*

14. Sobota v rané církvi.

Dle knihy Skutků první křesťané zachovávali Sobotu, což frekventovaně dokládá i pozdější církevní historie.

„Sobota byla pro Judaismus instituce příliš centrální na to, aby se obešla bez provokativních nepřátelských reakcí a pronásledování, avšak nemáme žádný záznam o pronásledování v této věci. Naopak, první křesťané ze židů, zdá se, měli výhodu z dodržování soboty při kázání Ježíše Mesiáše“ (Carson, p. 365)

Současné komentáře se liší od komentářů z 19. století v tom, že již nesouhlasí s dříve zastávaným názorem, že posun ze soboty na neděli měl souhlas církve a podporu apoštolů. Např. tvrdí, že Kristus nebyl v opozici proti sobotě, ale pouze proti jejímu překroucení Farizeji.

Komentář

Neděle se v prvotní církvi pravděpodobně objevila téměř okamžitě, jako den, kdy křesťané oslavovali Kristovo vzkříšení. Po nějaký čas byla, zejména křesťany ze židů, ještě zároveň s nedělí zachována i sobota jako den odpočinku, avšak postupně vymizela a nejspíše v r. 140 n. l. se již všechny sbory schází k bohoslužbě v neděli.

Žido-křesťanské sekty, které trvaly na sobotě, se brzy posunuly k okraji křesťanské obce a postupně vymizely. Naopak východní církve, které se vyvíjeli nezávisle na západních církvích, sobotu nikdy praktikovat nezačali, jak víme z podrobných dochovaných záznamů pravoslavné církve.

Ke tvrzení, že posun ze soboty na neděli neměl souhlas církve a podporu apoštolů by bylo třeba jednoznačných důkazů, které autor neuvádí. Pravdou je, že Nový zákon o dni bohoslužeb většinou mlčí a pokud již o scházení se první církve hovoří, pak zmiňuje první den týdne – neděli (Sk 2,1; 1Kor 16,2; Sk 20,7; Zj 1,10). Návštěvy synagog ap. Pavlem mají s největší pravděpodobností především účel evangelizační a nikoli dogmatický, a tedy toto nelze použít jako důkaz pro svěcení soboty. (viz další výroky ap. Pavla v Gal a Kol 2,16.17)

15. Mlčení Pavla o sobotě

Může znamenat, že sobota byla něčím samozřejmým, co nebylo třeba řešit. I SZ ignoruje sobotu po dlouhá staletí, ale teologové připouštějí, že v té době byla židy zachovávána. Také písemnosti spadající do období Sinajské smlouvy jako Job, Žalmy, Přísloví, Kazatel a Píseň Šalamounova sobotu nezmiňují, ale není pochyb, že jejich pisatelé ji zachovávali.

Komentáře

Podobně však lze ale také z mlčení v otázce soboty vyvozovat závěr, že sobota již nebyla důležitá a nebyla zachovávána. Argumenty z mlčení obecně nemohou být nikdy zásadním kritériem ani pro sobotu ani proti ní, protože je lze interpretovat různě. Rozhodující argumenty je třeba hledat jinde.

16. Nezbytnost vyhrazeného času

Bohoslužba je primární službou našich životů (Mt 4,10) Pro důležité věci je třeba mít vyhrazený čas, jinak dojde k jejich opomínání. Jako lidé jsme bytostně vázáni na čas a proto potřebujeme pravidelný čas na obnovení mentálního, fyzického a duchovního zdraví.

Komentář

Jistě se v zásadě jedná o pravdivé tvrzení. Avšak v Mt 4,10 se nemluví o pravidelném dnu bohoslužeb natož o sobotě. Ano, pravidelná sobota, jako Bohem nařízené přikázání, jistě pomáhala udržovat pravidelné setkávání věřících. Položme si však otázku, zda je pro člověka obráceného ke Kristu takový striktní apel nezbytný? (Navíc deklarovaný pod hrozbou ukamenování, pokud není požadavek správně splněn).

Nová smlouva dává obecně člověku mnohem větší svobodu neomezenou deklarativními přikázáními, avšak

očekává mnohem více, než kdyby takovéto příkazy platily! Proto je samozřejmé, že Kristův následovník vyhledává společenství církve. Máme doklady, že první křesťané se scházeli i každý den ke společné bohoslužbě (Sk 2,46; 20,7). Vidíme tedy, že nová smlouva i v této otázce naplňuje a přesahuje smlouvu starou.

17. Ex 16. kap

Hlavním tématem Ex 16. kap je poskytnutí many a ne zachovávání soboty

Komentář

O tomto tvrzení lze jistě diskutovat, nicméně i pokud by tomu tak bylo, nevyklučuje to didaktický účel celé události spočívající v seznámení Izraelců s adekvátním způsobem zachovávání soboty, aby, až bude zákon oficiálně vyhlášen na Sinaji (vstoupí v platnost), každý Izraelec správně chápal, co závazek zachovávat sobotu jako znamení smlouvy obnáší.

18. Žd 4. kap

Autor listu rozlišuje mezi a) odpočinkem v Kanaanu a b) sobotním odpočinkem do kterého jsme „vešli“ od doby, kdy „dílo bylo dokončeno“, tj. od stvoření. Argumentem této části 4. kapitoly je, že „od založení světa“ zde byla duchovní zkušenost odpočinku nabízeného věřícím lidem. Jak odpočinek první soboty, tak odpočinek po vejíti do Kanaanu, jsou symboly požehnání nabízeného těm, kdo se přestanou spoléhat na své skutky a budou namísto toho důvěřovat Kristově dílu.

Komentář

V této kapitole pisatel používá dva různé výrazy pro odpočinek [*katapauēin*] a [*sabbatismos*], které jsou do značné míry zaměnitelné a oba poukazují na spirituální realitu odpočinku, který již není v žádném případě limitován jedním dnem v týdnu, ale je dostupný trvale a navždy pro každého věřícího člověka. V případě použití výrazu [*katapauēin*] má tento spirituální odpočinek svůj předobraz v historické události příchodu Izraelců do zaslíbené země, kdežto v případě výrazu [*sabbatismos*] je předobrazem tohoto spirituálního odpočinku Boží odpočinutí po dokončeném stvoření sedmého dne a jeho reflexe v dodržování týdenního sobotního odpočinku Izraelským národem od doby Mojžíše (resp. od doby Jozueho vzhledem k Žd 4,8).

Autor tedy uvádí dva příklady, na kterých dokládá možnost zaslíbeného odpočinutí trvalého charakteru pro každého, kdo uvěří v Ježíše Krista. *Neboť do odpočinutí vcházíme my, kteří jsme uvěřili, (Žd 4,3).* Tato kapitola listu Židům proto nijak nedokládá závaznost zachovávání sobot čtvrtého přikázání pro křesťany.

19. Morální podstata sobotního přikázání ukazuje na její původ v Ráji.

Test věčného morálního zákona je v tom, že platí, ať vyrůstá či ne ze vztahu mezi Bohem a lidmi. Všichni souhlasí, že zbylých devět přikázání z tohoto vztahu vyrůstá a jsou pro lidstvo závazné od chvíle stvoření. Sobota také vyrůstá ze vztahu mezi Bohem a lidmi. Skutečnost, že jsme Božím stvořením, je základem pro veškeré uctívání i moralitu. Pokud by lidé uctívali sobotu od počátku, nebylo by pohanů ani ateistů.

Komentář

Skutečnost, že jsme stvořeni Bohem je jistě imperativ, který dává našemu životu smysl a vede k duchovní rovině vztahu člověk – Bůh. Ze vztahu s Bohem proto vyrůstají všechna ceremoniální i morální nařízení staré smlouvy, celý zákon (Tóra) je o vztahu Bůh – člověk. Ovšem na vztahu člověk – Bůh je postavena i Nová smlouva. Podstata dobra je stále stejná, liší se pouze požadavky, které jednotlivé smlouvy kladou na člověka. Sinajská smlouva poskytuje seznam smíš-nesmíš, kdežto nová smlouva definuje vše volněji, ale o to důsledněji (jednej podle zákona lásky). Z tohoto pohledu je celé desatero v Nové smlouvě překonané a

každé z jeho deseti přikázání je shledáno nedostatečným a Kristův následovník je veden k tomu, aby jeho jednání zdaleka přesahovalo všechny základní požadavky desatera.

20. První deska desatera

Ukazuje, koho máme uctívat (Boha), jak ho uctívat (ne obrazy a zpodobněním), jaký postoj k němu máme zaujmout (úcta) a kdy ho máme uctívat (sobota). Nepotřebují totéž i křesťané?

Komentář

Stará smlouva zná pouze prostřednickou službu (Mojžíš, kněží, proroci), kdežto nová smlouva umožňuje osobní vztah s Bohem. Mění se tady zásadně všechny uvedené atributy bohoslužby a desatero je překonané.

Příslušná paralela s prvními čtyřmi přikázáními desatera:

Stará smlouva:

1. Cti Hospodina
2. Nezhotovuj žádná zpodobnění Boha (modly)
3. Neber Boží jméno nadarmo (úcta)
4. Zachovávej sobotu (pravidelný čas)

Nová smlouva:

1. Cti Boha Otce, Ježíše Krista a Ducha svatého
2. Čiň tak v duchu a v pravdě
3. Měj úctu syna k Otci, ale věz, že jsi také zván Božím přítelem (J 15,15)
4. Uctívej Boha neustále svým životem v Kristu, v něm nalézáš dokonalé odpočinutí

21. Odkaz na stvořitelickou aktivitu ve čtvrtém přikázání

ukazuje na jeho univerzálnost a tedy není omezeno pouze pro židovský národ.

Komentář

V Dt 5. kap se ale jako důvod pro zachovávání soboty uvádí vysvobození Izraele z Egypta a tento důvod univerzální rozhodně není, ale je omezen výlučně na Izraelský národ. V Dt 5,3 se navíc píše, že tuto smlouvu Hospodin neuzavřel s otci, ale výhradně s generací, která byla přítomná vydání desatera na Sinaji. Tato smlouva tedy navíc má i počátek (omezení) v čase.

Odkaz na stvořitelický týden v Ex 20,11 je pro Izraelce vhodným příměrem a důvodem k praktikování soboty dle Božího příkladu (který se udál pouze jednou na začátku historie světa). Odkaz na stvořitelický týden zde však nijak nedokládá univerzálnost soboty ani její závaznost pro lidstvo jako celek.

22. Čtvrté přikázání neobsahuje žádné ceremoniální rysy nebo rituály

jako např. oběti. Pouze zve lidi k odpočinku od sekulárních aktivit.

Komentář

Proč je tedy ve SZ většinou sobota uváděna mezi ceremoniálními nařízeními? (Lv 23.kap, kde je uvedena mezi vyjmenovanými svátky Hospodina; Lv 24,8; Nu 15,32; 28,19; K.Kr 4,23; 1.Par 9,32; Iz 66,23; Ez 46,1.4.12; Oz 2,11; Am 5,8; Kol 2,16)

Rozsudek smrti za nedodržení soboty ve SZ rozhodně implikuje požadavek na důsledné zachování rituálu (jehož porušení je viditelné a příslušně bude potrestáno).

23. Stálá platnost desatera v NZ

Kdykoli NZ obsahuje náznaky na desatero, vždy počítá s jeho stálou platností (Ef 6)

Komentář

V Ef 6,2 Pavel používá 5. přikázání jako didaktickou pomůcku a následně své myšlenky rozvíjí daleko za rozsah tohoto přikázání. Zákon byl dle Pavlových slov pouze vychovatelem (paidagogos = pedagog), který nás má vést ke Kristu (Gal 3,24). Podobně používá desatero i Kristus v kázání na hoře (Mt 5. kap): slyšeli jste, že bylo řečeno... já však vám pravím....

24. Čtvrté přikázání je nejdelší, nejobsažnější a jako jediné začíná „pamatuj...“

Proto ukazuje na Boha jako zákonodárce, dává základ pro uctívání a poslušnost. Bez 4. přikázání by desatero mohlo být produktem kohokoli, např. nějakého pohanského božstva. Je umístěno ve středu desatera obklopeno z obou stran věčně platnými přikázáními.

Komentář

Výše uvedené je platné a přesně odráží koncept smluv ve starověku. Sobota je znamením smlouvy, proto je toto přikázání umístěno v jejím středu (mezi přikázáními definujícími vztah člověk- Bůh a mezi přikázáními definujícími vztah člověk-člověk). Na toto znamení smlouvy je nutno „pamatovat“, jinak dochází k porušení smlouvy a nevyhnutelným následkům. Důležité je chápat, kdo tvoří smluvní strany: zde Izraelský národ a Bůh (nejedná se o univerzální smlouvu s celým lidstvem).

25. Desatero je zapsané božím prstem do kamene.

A zrušeno může být proto pouze stejně závažným způsobem.

Komentář

Není snad smrt Božího Syna dostatečně závažnou událostí? Mimochodem odvolávat se na akt ustanovení desatera na Sinaji znamená určit mu počátek mnohem později než v sedmý den stvoření. Zde si autor protiřečí vzhledem k jiným uvedeným bodům.

26. 4. a 5. přikázání mají společný základ

Čtvrté a páté přikázání jsou jediné dvě pozitivní přikázání a obě odkazují na instituce založené v Ráji, protože manželství stále platí, platí i sobota

Komentář

Sobota nebyla založena v ráji sedmý den stvoření. V Písmu je pouze naspáno, že v tento den Bůh odpočinul, ale nečteme zde nic o ustanovení pravidelné týdenní soboty pro lidstvo (výraz sabbat se zde nevyskytuje). Zda lze tvrdit, že manželství tak, jak ho definujeme dnes, existovalo již v Ráji je také přinejmenším diskutabilní (kde není hřích, není třeba definovat závazek, protože nehrozí jeho porušení).

28. Kritika formy

Připomíná nám, že evangelia zachovala pouze detaily o tom, co bylo relevantní pro církve po kříži. A přece zde nacházíme tolik zmínek o sobotě.

Komentář

Sobota, jako znamení Staré smlouvy, byla důležitým prvkem náboženského života židovského národa, na kterém Kristus demonstroval přicházející posun k Nové smlouvě. Množství sobotních incidentů v evangeliích ukazuje především na míru jeho úsilí, aby jeho současníci pochopili princip změny, která nastává. Proto i pro církve po letnicích jsou tyto záznamy velmi důležité pro pochopení toho, co Kristus svojí obětí vykonal.

29. Předpověď o pádu Jeruzaléma a konci světa

Zde Kristus vyzývá své učedníky k tomu, aby se jejich modlitba týkala zachovávání soboty v čase pronásledování a krize (Mt 24,20)

Komentář

Tento Kristův výrok však neříká nic o platnosti soboty pro křesťany, Kristus zde pouze konstatuje, že případný útěk v sobotu vše učiní obtížnější - pravděpodobně, kvůli tomu, že v té době (r. 70 n. l.) v Palestině stále budou židé důsledně zachovávat sobotu (včetně nařízení o zákazů práce, pomáhání a chození). Podobné komplikace by uprchlíkům způsobila také zima zmíněná v tom samém verši.

30. Sobota jako podobenství.

Sobota je živým podobenstvím o požehnání evangelia. Náš fyzický odpočinek sedmý den je znamením odpočinku srdce, který prožíváme celý týden (Mt 11,28-30).

Komentář

Uvedený text u Mt neříká nic o sobotě. Naopak se zdá, že zde Kristus se sobotou vůbec nepočítá, protože je to on sám, kdo nabízí dokonalý odpočinek. K tomuto odpočinku v Kristu ukazovala sobota čtvrtého přikázání. Když však přišel Kristus, sobota, jako znamení či předobraz tohoto dokonalého odpočinku již není třeba.

31. NZ nedává žádná pravidla pro zachovávání soboty, pouze principy.

Platí, že cokoli, co je k Boží oslavě a k užítku lidem a je konáno v sobotu je správné a v pořádku.

Komentář

Tento přístup přináší mnoho otázek a nedává odpovědi. Je sobota strávená ve službě v nemocnici OK, když za to dostávám plat? Má smysl hlídat přesně začátek a konec soboty? Pokud ne, kdo určí, kdy je třeba se chovat „sobotně“ a kdy ne. Jak si určím míru mezi odpočinkem a mezi službou lidem v sobotu? Přemíra jednoho potlačuje druhé. Je striktní trvání na vlnu v sobotu správným svědectvím pohanům o svobodě v Kristu, když oni v sobotu do práce jdou? atd....

pozn. Takové volné pojetí soboty by muselo nezbytně přinášet i v prvotní církvi mnoho otázek, zejména od obrácených pohanů. Jak je možné, že nic takového Pavel ve svých listech neřeší?

32. Sobota, Boží den

Sobota, Boží den, nás přivádí do Božího domu slyšet Boží slovo a setkat se tak s Božím Synem.

Komentář

Mít „naordinovanou“ povinnou sobotu, jako den pro shromáždění, je potřebné pro člověka, který se chová a smýšlí jako dítě, tj. musí mít přesný „jízdni“ řád, aby měl jasně vymezené hranice a nezapomínal na to, co je potřeba. Duchovně zralý člověk však ví a přirozeně usiluje o to mít společenství církve a v tomto společenství chce žít.

Příklad: Je to jako když malému dítěti musí matka pravidelně ke každému jídlu dávat zeleninu a připomínat mu, aby ji snědlo. Dospělý člověk však, když pochopí, že zelenina je zdravá, bude si ji připravovat dobrovolně a pravidelně sám.

Nový zákon vede člověk k mnohem zodpovědnějšímu a zralejšímu přístupu k duchovnímu životu.

33. Poté, co je smlouva zapečetěna k ní nemůže být nic přidáno.

Proto odmítnutí soboty či zachovávání neděle přichází o tři dny později než by mělo (a tedy nemá právní váhu)

Komentář

Opět poněkud „násilný“ argument. Přirozeně nějaký čas trvalo než lidé plně pochopili všechny důsledky, které přináší Nová smlouva. Argumentovat tím, že se sobota přestala zachovávat později než v den ukřižování, a proto je toto zrušení soboty neplatné, je absurdní.

34. Sobota jako závěrečný test.

V první zmínce o sobotě v Ex 16 je sobota nazvána zkouškou, testem. Klíčové slovo posledního konfliktu ve zjevení je „uctívání“. První válka na světě byla o uctívání a stejně tak bude i poslední (srov Gn 4. kap a Zj 16. kap). Ze Zj. 13. kap lze vidět, že první čtyři přikázání budou v centru závěrečného konfliktu: svět uctívá šelmu (1. přikázání), vytváří obraz šelmy (2. přikázání), rouhá se Božímu jménu (3. přikázání) a vzdává čest stvoření (šelmě) místo Stvořiteli (4. přikázání). Proto ti, kteří jsou věrní, zachovávají Boží přikázání i víru Ježíšovu. Proto je 4. přikázání citováno ve Zj 14,7. Poslušnost Boží vůli zjevené v Písmu bude důkazem loajality k evangeliu.

Pečetí šelmy je charakter satana a pečetí Boha je charakter Krista (viz Zj 14,1), ale každá pečeť bude mít své pozemské znamení. Opakovaně je v Písmu jako toto znamení deklarována sobota (viz Ex 31 a Ez 2)

Komentář

Poslední konflikt v knize Zjevení je jistě o pravém versus falešném uctívání. Nelze však souhlasit s výkladem, že ve 13. kapitole, kde se mluví o uctívání šelmy, je skryta sobota. Podobně první anděl ze Zj 14,7 nemluví o sobotě, ale pouze ukazuje na Boha jako Stvořitele. Je třeba si uvědomit, že všechny starozákonné symboly a obrazy použité v knize Zjevení je třeba interpretovat a nikoli použít tak, jak jsou psány, protože se jedná o apokalyptický literární žánr, který vyžaduje odlišné vykladačské přístupy než např. evangelia či epištoly.

Zda pečeť zmíněná ve Zj 14,1 musí být prezentována jako viditelné znamení je také diskutabilní. Avšak i pokud tomu tak je, nikde není ve Zjevení jednoznačně doloženo, že tímto znamením je sobota. Sobota byla historicky znamením smlouvy Izraelského národa s Hospodinem a proto je pravděpodobné, že může být použita jako symbol, ale vždy bude nutné tuto skutečnost při výkladu knihy Zjevení interpretovat Christologicky a nikoli doslovně a historicky.

35. Sobota v prvních staletích

Sobota byla zachovávána křesťany mnoho staletí po kříži (odkazuje na svoji knihu Forgotten Day)

Komentář

Máme však mnoho důkazů o tom, že se křesťané již velmi brzy scházeli v neděli (Den Páně). Je také známo, že křesťané z pohanů sobotu pravděpodobně nikdy nezachovávali (viz rozhodnutí Jeruzalémského sněmu - Sk 15. kap). Pouze křesťané ze židů, díky své dlouhé tradici, si otázku zákona včetně soboty „ujasňovali“ delší dobu. To dokládá i řada Pavlových listů adresovaných církvím ze židů (nebo těm, kde je početná část těchto křesťanů) jako jsou listy Galatským, Římanům, také list Židům apod., kde se vyjadřuje k otázkám platnosti zákona a vidí ho jako překonaný.

Také nelze souhlasit s tvrzením, že sobota byla zachovávána křesťany „mnoho staletí po kříži“. Je zřejmé, že přechod od dodržování soboty ke shromážděním v neděli nabyt již v r. 140 n. l. univerzálního rozsahu.

36. Vcházení do odpočinku víry.

Tím jsme vlastně přeneseni do svatyně svatých v nebi. viz výraz „vejít“ v Žd 4 a Žd 9 a 10 ve spojení se svatyní svatých - viz moderní překlady.

Komentář

Otázka existence svatyně svatých v nebi je také přinejmenším diskutabilní. Vždyť Boha ani „nebesa nebes nemohou pojmout“ (1.Kr 8,27), viz také kázání apod. Pavla na Areopagu (Sk 17,24-29). Spíše se zdá, že „svatyně svatých v nebi“ je pouze jiný způsob vyjádření pro „ocitnout se v Boží blízkosti“.

Díky Kristově zástupné smrti na kříži, má nyní každý člověk, který tento dar přijímá vírou, privilegium přistupovat v modlitbě do Boží přítomnosti a hovořit přímo s Bohem. To je, zdá se, ta „cesta do pravé svatyně“ o níž mluví Žd 9,8.

37. Naplnění neanuluje symbol

Kristus je naší skutečnou Sobotou, stejně jako je skutečným Chlebem, skutečným Křtem a skutečným Ženichem - avšak žádný z těchto nádherných pravd neanuluje svůj symbol.

Komentář

Dnes již například křesťané neslaví velikonoce a nejl velikonočního beránka bez vady, což byl symbol na Krista. Tento symbol již není nutný, protože Kristus a jeho oběť je realitou. Podobně i sobota byla jen předobrazem dokonalého odpočinku, který je nyní dosažitelný pro každého věřícího člověka v Kristu. Sobota tedy byla pouze „stínem budoucích věcí“ (Kol 2,16.17).

38. Citáty z knihy D. A. Carson, From Sabbath to Sunday

V knize D. A. Carsona, jsou dle Desmonda Forda citáty, které podporují platnost Soboty

Citáty jsou uvedeny v Appendixu na závěr recenze:

<http://www.goodnewsunlimited.org/library/sabbathincrisis/desbookreview.cfm>

Odpověď Dale Ratzlaffa

Celý sborník „From Sabbath to Sunday“ dokládá ukončenou platnost soboty. To je zřejmé z bezpočtu míst v textu i ze závěrů jednotlivých kapitol. D. Ford zde účelově vybírá texty vytržené z kontextu, aby doložil jiný závěr než ten, který je prezentován v knize.

Použité zdroje:

Kritická recenze Desmonda Forda knihy Dale Ratzlaffa: Sabbath in Christ
<http://www.goodnewsunlimited.org/library/sabbathincrisis/desbookreview.cfm>

Odpověď Dale Ratzlaffa:
<http://www.goodnewsunlimited.org/library/sabbathincrisis/daleresponse1.cfm>

Článek Desmonda Forda „Is the Seventh-day Sabbath Christian?“ publikovaný v Adventist Today (July/August, 1996)
<http://www.sdanet.org/atissue/sabbath/dford-sabbath.htm>

Interview s Desmondem Fordem „Reflections On Adventism“ - otázka č. 9 o sobotě:
<http://www.goodnewsunlimited.org/library/atodayinterview/part2.cfm>